

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Staatssecretaris

**Directoraat Generaal
Volksgezondheid**
Publieke Gezondheid
Crisisbeheersing en
Infectieziekten

Ontworpen door

5.1.2e

T 5.1.2e

5.1.2e@minvws.nl

nota

(ter voorbereiding van een overleg)

Datum

7 oktober 2020

Kenmerk

Zaaknummer

Betreft	Voorbereiding Denktank desinformatie sessie Vaccinatiealliantie 26 okt
Vergaderdatum en -tijd	26 oktober 2020
Vergaderplaats	Online, via Webex of video-opstelling zaal VWS

Paraaf directeur

Paraaf DGV

Directeur PG

1 Aanleiding en doel overleg

Op maandag 26 oktober vindt in de middag een online bijeenkomst van de vaccinatiealliantie plaats. U sluit aan bij de afsluiting van de werksessie polarisatie en de aanpak desinformatie om 16.45 met de Denktank desinformatie. U krijgt dan eerst een terugkoppeling van de uitkomsten van deze werksessie door de workshopleider 5.1.2e en u kunt daarover van gedachten wisselen en vragen stellen aan de deelnemers. Vervolgens vraagt u de Denktank om extra inzet de komende maanden, waar mogelijk, op het tegengaan van desinformatie rondom COVID-19 vaccinatie. Hier kunt u ook vragen stellen aan de deelnemers. Om 17.15 sluit u de bijeenkomst af met een dankwoord, samen met de 5.1.2e

2 Deelnemers overleg

– Voor deze sessie zijn de deelnemers van de Denktank uitgenodigd (zie bijlagen voor achtergrondinformatie en overzicht leden van de Denktank). We verwachten dat ongeveer 25-30 deelnemers online aansluiten bij deze interactieve werksessie.

– 5.1.2e van het bedrijf 'Inside Polarisation', 5.1.2e van het boek 5.1.2e die jarenlange ervaring heeft in de aanpak van conflict en polarisatie, leidt de workshop als extern ingehuurde consultant.

– Vertegenwoordiging vanuit PG 5.1.2e 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e) en beleidsmedewerkers van het COVID-vaccinatieteam.

3 Te bespreken punten

Onderwerp van deze bijeenkomst is 'depolarisatie'. De werksessie voorafgaand aan uw deelname (15:00-16.45) heeft als doel vanuit een andere hoek te kijken naar de aanpak van desinformatie rondom het thema vaccinaties. Hiertoe zal 5.1.2e (Inside Polarisation) de deelnemers van de Denktank het Denkkader Polarisatie aanreiken. Dit is erop gericht inzicht te krijgen in de dynamiek van het 'wij-zij denken' rondom het thema vaccinaties en handvatten aan te reiken om dit te doorbreken. 5.1.2e zal (in een online sessie) op interactieve wijze samen met de deelnemers een analyse maken van de 'polarisatiekaart' met als doel tot een (aanzet van) depolarisatiestrategie te komen. In de workshop wordt besproken om welke vraagstukken het gaat, hoe die in beeld komen, welke 'gamechangers' we zouden kunnen toepassen en hoe we professioneel positie kunnen kiezen.

We verwachten dat dit de deelnemers aan de Denktank kan helpen een gezamenlijke strategie te ontwikkelen, die mogelijk iets anders is dan zij nu gebruiken. Tot nu toe is veel ingezet op het benadrukken van juiste informatie verstrekken en laten zien dat kiezen voor vaccineren *gewoon* is (meer dan 90% kiest hiervoor); het midden opzoeken kan betekenen meer open te staan voor de mening van andersdenkenden, luisteren, overeenkomsten zoeken.

Wanneer u aansluit aan het eind van de werksessie (om 16.45) zal de workshopleider 5.1.2e samen met de aanwezigen, een samenvatting geven van de uitkomsten van de discussies van de middag: de analyses van tegenpolen rondom het thema vaccinaties en de strategie om die tegenstellingen te doorbreken. U kunt daarbij enkele vragen stellen (zie suggesties hieronder).

Hierna praat u verder met de leden van de Denktank over de verwachting ten aanzien van het bestrijden van desinformatie rondom de COVID-19 vaccinatie en vraagt U om hun inzet op dit terrein. Hierna stelt u een paar vragen waarop leden van de Denktank antwoord geven (zie suggesties hieronder).

Vervolgens sluit u af met een dankwoord en een verzoek om verdere inzet richting de Denktank desinformatie.

4 Advies en toelichting

De workshopleider en de deelnemers aan deze workshop lichten bij de 'wrap-up' aan het eind toe wat de uitkomsten van die middag zijn.

Als er tijd is, zou u één van de volgende vragen kunnen stellen:

- Zal dit nieuwe denkkader de aanpak van desinformatie van de Denktank veranderen, op korte en lange termijn?
- Wat zijn de verwachtingen van de aanwezigen, is het mogelijk de angel uit het vaccinatie-debat te halen door depolarisatie?
- Hoe kunnen we het 'wij-zij denken' op het terrein van vaccinaties doorbreken? Zullen de tegenstanders van vaccinatie hun houding kunnen veranderen als wij ons meer richten op het midden van het debat in plaats van de polen?
- Zijn er concrete voorbeelden besproken bij de werksessie waar deze nieuwe aanpak goed toegepast kan worden?

Directoraat Generaal
Volksgezondheid
Publieke Gezondheid
Crisisbeheersing en
Infectieziekten

Kenmerk

U kunt laten weten dat VWS ook naar deze uitkomsten gaat kijken en bepalen in hoeverre ze kunnen worden verwerkt in onze huidige communicatie-strategie rondom vaccinaties. Bij VWS komen vaak vragen binnen van 'antivax' organisaties (brieven, verzoek tot gesprek, u wordt zelf ook regelmatig rechtstreeks aangesproken); hierbij kunnen de leerpunten van deze middag worden ingezet.

**Directoraat Generaal
Volksgezondheid**
Publieke Gezondheid
Crisisbeheersing en
Infectieziekten

Kenmerk

Vervolgens praat u verder met de leden van de Denktank over de verwachting ten aanzien van de desinformatie rondom COVID-19 vaccinatie en vraagt u om hun inzet op dit terrein. De afgelopen tijd is COVID-19 natuurlijk ontzettend veel in de media geweest en is er van alle kanten kritiek geweest op het beleid en de maatregelen. Het vaccin is nog relatief weinig ter sprake gekomen. Het is belangrijk om juist voorafgaand aan de introductie van het vaccin al in te zetten op het weerleggen van desinformatie, en het onder de aandacht brengen van de juiste informatie.

Er circuleerde al wel een bericht op Facebook over dat 5.1.2e een chip 'vaccineerde' in de hoofden van mensen. Er zijn verhalen over verplichte vaccinatie. De media, zoals Nu.nl bij het bericht over 5.1.2e weerleggen berichten; facebook, en YouTube halen misinformatie van hun kanalen, google zet gerenommeerde websites bovenaan bij zoekopdrachten; ze opereren hiermee op de rand van 'vrije meningsuiting'. YouTube had filmpjes verwijderd waarin in een Nederlandse huisarts zei dat hij tien patiënten met succes had behandeld voor corona met het antimalaria-middel hydroxychloroquine. YouTube is door de rechter erop gewezen dat het de informatie van WHO en RIVM niet mag hanteren als standaard om te bepalen wat moet blijven staan, omdat er debat moet kunnen zijn over deze informatie. YouTube mag wel misleidende informatie verwijderen als dit schadelijk of gevaarlijk kan zijn.¹ Er loopt nog een zaak tegen Facebook.

Vervolgens stelt u enkele vragen aan deelnemers van de Denktank:

- Welke thema's van misinformatie zijn te verwachten (veiligheid vaccins, afbraak natuurlijke immuniteit, onderzoek is gemanipuleerd, verplichte vaccinatie, verdienmodel 'Big Pharma', COVID is niet erger dan griep, etc).
- Zijn de leden van de Denktank al nepnieuws tegengekomen rondom de COVID-vaccinatie? En hoe zijn zij hiermee omgaan?
- Hoe kunnen we ervoor zorgen dat we snel en adequaat kunnen reageren op berichten voordat de discussie/hype hoog oploopt?

Afsluiting:

"Ik wil graag iedereen die zich via de Denktank desinformatie inzet bedanken, voor het signaleren en weerspreken/weerleggen van informatie die niet klopt. Ik vind het belangrijk dat VWS hier een actieve rol in kan spelen, samen met onafhankelijke professionals.

Ik wil u vragen ons te blijven informeren en ook onderling te blijven delen. Daarmee kunt u vanuit uw eigen werkterrein en expertise reageren. Het aanpakken van nepnieuws en desinformatie vraagt voortdurende alertheid en actie, vooral in deze tijd waarin het publiek alle ontwikkelingen en maatregelen rondom COVID-19 nauw op de voet volgt. De COVID-19 pandemie raakt iedereen persoonlijk. Het is begrijpelijk dat mensen zich hierdoor snel ongerust maken. Daarom is het juist nu nog belangrijker om eerlijke en betrouwbare informatie te kunnen geven over vaccinaties en het vertrouwen van het publiek te behouden."

¹ Zie ook:

<https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:RBAMS:2020:4435>

5.1.2e

**Directoraat Generaal
Volksgezondheid**
Publieke Gezondheid
Crisisbeheersing en
Infectieziekten

Kenmerk

Bijlage 1: Achtergrondinformatie over de Denktank desinformatie

**Directoraat Generaal
Volksgezondheid
Publieke Gezondheid
Crisisbeheersing en
Infectieziekten**

Kenmerk

De 'Denktank desinformatie' is opgezet in 2019 naar aanleiding van de maatregelen genoemd in de kamerbrief 'Verder met vaccineren' (november 2018). Als onderdeel van de Vaccinatiealliantie waarin alle partijen deelnemen die het belang van vaccinaties onderstrepen, is een team van onafhankelijke experts bijeengebracht om actief weerwoord te bieden aan misvattingen over vaccinaties. In deze tijd van 'mediahypes' en regelmatige escalatie van berichten in de (social) media is vaak een snelle respons en correctie van onjuiste of onvolledige kennis in de media heel belangrijk.

De Denktank omvat een groep van experts die op eigen titel reageren op berichten; ze houden elkaar op de hoogte en sturen berichten door, naar eigen inzicht en op eigen initiatief. VWS faciliteert de Denktank door middel van het organiseren van bijeenkomsten en het in contact brengen van partijen; indien nodig worden signalen naar hen doorgestuurd vanuit VWS/RIVM communicatie, bij Kamervragen, e.d. De Denktank omvat momenteel ongeveer 35 experts met een heel diverse achtergrond: communicatie-experts, onderzoekers, bloggers, zorgverleners, beleidsmakers, en ook vertegenwoordigers van de platforms Google en Facebook. Er zijn 3 bijeenkomsten geweest en 2 workshops bij de Vaccinatie alliantie.

De centrale vraag aan de Denktank misinformatie was:

Wat kunnen we doen om 'spookverhalen' over vaccineren te weerspreken en hoe kunnen we voorkomen dat dit soort verhalen een podium krijgen?

Uitgangspunten

- Deelnemers aan de denktank doen mee omdat ze een bijdrage willen leveren aan de aanpak misinformatie en omdat ze het belang van vaccinatie onder de aandacht willen brengen;
- Deelname kan op basis van persoonlijke titel ofwel op basis van functie en organisatie;
- Deelname betekent vrijwillige actie vanuit eigen mogelijkheden.
- Uitwisseling binnen de denktank gebeurt in vertrouwen.
- VWS faciliteert de denktank dmv het organiseren van bijeenkomsten en het in contact brengen van partijen.

Actielijnen

1. Inzet op weerspreken misinformatie sociale media
2. Inzet op beschikbaarheid en vindbaarheid van de goede informatie
3. Inzet op de rol van sociale mediaplatforms en zoekmachines
4. Inzet op geschreven pers
5. Inzet op televisie
6. Inzet binnen de beroepsgroep van zorgwerkers.

Bijlage 2: Leden van de Denktank desinformatie

**Directoraat Generaal
Volksgezondheid
Publieke Gezondheid
Crisisbeheersing en
Infectieziekten**

5.1.2e	GGD Regio Utrecht
	IGJ
	Instituut Verantwoord Medicijngebruik
5.1.2e	CBG
5.1.2e	Google
5.1.2e	Keuringsraad
5.1.2e	Instituut Verantwoord Medicijngebruik
5.1.2e	Psychiater, onderzoeker
5.1.2e	Radboud Universiteit
5.1.2e	Facebook
	VWS communicatie
5.1.2e	Lareb (bijwerkingen centrum)
	Ned Ver Kinderartsen
5.1.2e	VUMC
5.1.2e	GGD Utrecht
5.1.2e	Erasmus MC
	VWS communicatie
5.1.2e	VWS communicatie
	5.1.2e blogger
5.1.2e	RIVM communicatie
5.1.2e	Universiteit van Amsterdam
	blogger
5.1.2e	CBG
5.1.2e	RIVM communicatie
	Wetenschapscommunicatie
	Uni Maastricht
	Uni Maastricht
	GGD Amsterdam en UvA
5.1.2e	Jeugdarts vereniging
5.1.2e	RIVM communicatie
5.1.2e	Lareb
	UU
5.1.2e	VWS beleid vaccinaties
5.1.2e	VWS beleid vaccinaties
5.1.2e	RIVM epidemiologie
	TNO
5.1.2e	Influenza stichting
	TNO
5.1.2e	RIVM beleid vaccinaties
5.1.2e	Reclame code commissie
	TNO
5.1.2e	WUR
	CBG

Kenmerk